

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40552
Nom	Innovació docent i iniciació a la investigació educativa en les especialitats d'empresa, comerç i turisme
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	60 - Innovació docent i iniciació a la investigació educativa espec. empresa, comerç i turisme	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
MARIN MARTINEZ, JUAN AMADOR	100 - Didàctica i Organització Escolar
ORELLANA ALONSO, NATIVIDAD	270 - Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació

RESUM

En la Llei d'Educació s'erigeixen la Innovació i la Investigació Educativa com fonamentals en l'Educació. D'aquesta manera, s'estableix com un dels principis bàsics en què s'inspira el sistema educatiu espanyol *"el foment i la promoció de la investigació, l'experimentació i la innovació educativa"*, prestant una especial importància els poders públics per a aquestes activitats, així com la seua difusió. Així mateix, dintre de les funcions del professorat es ressalta que una d'elles és *"la investigació, l'experimentació i la millora contínua dels processos d'ensenyança corresponent"*. Respecte a la formació permanent les administracions públiques han de fomentar programes d'investigació i innovació. Finalment, dintre del reconeixement i suport al professorat l'administració pública afavorirà les activitats d'investigació i innovació educativa.

Per això, aquesta matèria, *"Innovació Docent i Iniciació a la Investigació Educativa"*, es converteix en un focus formatiu bàsic d'especial importància per al docent. D'aquesta manera, l'objectiu principal d'ella és

que el nou professorat de secundària adquirisca en aquesta matèria els fonaments bàsics de la Innovació Docent i de la Investigació en Educació.

Aquesta matèria, ubicada en el mòdul específic del Màster Universitari en Professor/a d'Educació Secundària, aprofundirà en l'estudi de la qualitat en l'educació, analitzarà innovacions educatives (tenint en compte la repercussió social d'estes així com els factors que incideixen en elles) i dotarà l'alumnat de ferramentes per a dissenyar propostes innovadores en centres de secundària. Igualment aprofundirà en l'estudi de la investigació en educació (Procés General i Criteris de Qualitat en la Investigació en Educació, diferents dissenys d'Investigació en Educació,...) i introduirà a l'alumnat en l'anàlisi, desenvolupament i disseny de projectes d'Investigació en Educació.

Per consegüent, aquesta matèria és fonamental tant per a la formació del professorat com per al seu desenvolupament professional en la seua carrera docent.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es requereixen

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous, o poc coneguts, dins contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Saber comunicar les conclusions i els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls propis de la seua responsabilitat docent.

- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure'n la capacitat per aprendre per ell mateix amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Analitzar críticament l'acompliment de la docència, de les bones pràctiques i de l'orientació utilitzant **i n d i c a d o r s d e q u a l i t a t**.
- Identificar els problemes relatius a l'ensenyament i aprenentatge de les matèries de l'especialització i **p l a n t e j a r - h i a l t e r n a t i v e s i s o l u c i o n s**.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació i avaluació educatives i ser capaç de dissenyar i desenvolupar projectes d'investigació, innovació i avaluació.
- Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Conèixer i aplicar propostes docents innovadores en l'àmbit de les matèries de l'especialitat.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- 1) Disposar d'**indicadors** de qualitat i equitat **per** a valorar **pràctiques** educatives, aprenentatges, **reformes**, projectes educatius i identificar possibles problemes o àmbits de **millora** a nivell de **centre** i en **l'especialitat** d'Empresa, Comerç i Turisme.
- 2) Analitzar **crítica** i holísticament **els** diferents elements **que** incideixen en **la** qualitat dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
- 3) Analitzar **propostes** d'innovació (a nivell de **centre** i en **l'especialitat** d'Empresa, Comerç i Turisme) detectant les seves fortaleses, potencialitats, debilitats i **amenaces**.
- 4) **Saber** localitzar experiències innovadores en **revistes** educatives impreses o en Internet i induir d'elles aspectes **útils per** a **la** pràctica **professional docent** o orientadora.
- 5) **Saber** proposar **millores** (a nivell de **centre** i en **l'especialitat** d'Empresa, Comerç i Turisme) **que** **incideixin** en l'àmbit curricular i/o en l'organitzatiu.
- 6) Evidenciar **la** complexitat dels processos educatius i innovadors, **la** importància de **la** cura de **les** relacions en **les** bones **pràctiques** educatives i en el **desenvolupament** de **les** innovacions així com **la** conveniència que **les** unitats de **canvi siguin els** centres i/o **els** equips **docents**.
- 7) Desenvolupar el seu compromís i implicació **professional** per **la** millora educativa **per** a **totes i totes**.
- 8) Conèixer **els** conceptes i **característiques** bàsics de **la** investigació educativa.
- 9) Conèixer **els** models d'investigació educativa i **la** relació **entre** ells.
- 10) **Saber** el **desenvolupament** de **les** fases de **la** investigació educativa d'una manera **crítica**.
- 11) Conèixer **els** diferents dissenys d'investigació educatius i les seves **característiques**.

12) Ser capaç d'analitzar críticament informes i projectes d'investigació educativa, a partir dels criteris de qualitat de la investigació educativa i la seva aplicació a l'especialitat d'Empresa, Comerç i Turisme.

13) Dissenyar i desenvolupar projectes d'investigació educativa, tant en l'aula com en el centre, i la seva aplicació a l'especialitat d'Empresa, Comerç i Turisme.

14) Actuar èticament en la investigació educativa: ser ètic amb un mateix i amb els altres.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La innovació, la millora, la qualitat i l'equitat en educació

El sentit de les innovacions i la seua repercussió social

2. Enfocaments teòrics sobre la innovació i la qualitat en l'àmbit educatiu

Anàlisi crítica de la tasca docent i orientadora, de bones pràctiques i de possibles problemes en els processos d'ensenyança-aprenentatge. Facilitadors i condicionants en els complexos processos de millora: el compromís i la implicació dels professionals de l'ensenyança, les condicions laborals docents, la participació de la comunitat educativa, el paper de l'administració educativa i de l'equip directiu dels centres, els temps,...

3. Anàlisi crítica d'experiències innovadores en centres educatius

4. Disseny de propostes innovadores en educació

5. La Investigació Educativa

La investigació educativa. Objectius. Models de la investigació educativa i la seua relació

6. Procés General de la Investigació Educativa

Plantejament del problema. Revisió de la literatura. Formulació d'objectius i/o hipòtesi: Variables. Disseny de la investigació. Selecció de les unitats d'anàlisi. Mètodes de recollida de la informació: Escales de mesura i criteris de bondat de la mesura. Anàlisi de la informació. Globalització i/o conclusions. L'informe d'investigació

7. Criteris de qualitat de la Investigació Educativa

Criteris de qualitat des de la perspectiva quantitativa. Criteris de qualitat des de la perspectiva qualitativa

8. Dissenys en Investigació Educativa

Característiques i classificació dels dissenys d'Investigació Educativa. Tipologia dels dissenys d'Investigació Educativa

9. Projecte i Informe d'Investigació en Educació: Disseny, desenvolupament i anàlisi**VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	19,00	100
Classes de teoria	19,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Treball en grup	4,00	100
Altres activitats	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	31,00	0
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	41,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Les classes tindran un caràcter **teòric-pràctic**, en el qual es incorpora **tant la teoria com la pràctica de forma conjunta**. Per tant, en funció de **les** competències, dels **objectius** d'aprenentatge i dels **continguts** s'utilitzaran diversos mètodes d'ensenyament: metodologia expositiva, **treball** cooperatiu, discussió en grup, comentari de text, activitats **pràctiques** i d'aplicació individuals i grupals, etc.

S'emprarà **una** metodologia participativa i **dinàmica** amb **la** finalitat de promoure **la** implicació i **la** participació de **les** alumnes i **els** alumnes en **les** classes, incloent explicacions del professorat **per a** clarificar **els pressupostos teòrics**. Per això, es fomentarà l'aprenentatge cooperatiu **per a l'elaboració** d'un **treball** o treballs **sobre continguts** de **la** matèria. Es desenvoluparan **debats**, treballs pràctics, exposicions i projectes de diversa índole relacionats amb **la** professió **docent** i amb **la** temàtica de **la** matèria.

Cada **docent** especificarà **els materials** i textos **que** caldrà llegir i comentar **per a l'estudi** de **la** matèria. Això s'indicarà a l'alumnat al començament de **la** matèria.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà combinant diferents tipus d'informacions, vinculades a les diferents activitats que els alumnes i les alumnes desenvoluparan en la matèria. L'avaluació, que serà concretada per cada docent, podrà incloure les següents parts diferenciades:

- a) una prova oral i/o escrita
- b) treballs i activitats realitzades per l'alumnat

Per a superar la matèria la nota global de l'avaluació haurà de ser, com a mínim, un 5 de mitjana –sobre 10–, tenint en compte que és necessari aprovar en cadascun dels àmbits (innovació i investigació) els components d'avaluació que determini cada docent.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Ainscow, M. (2000) Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva (Index for inclusion). Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros educativos. Disponible en: www.pangea.org/acpeap/doc%20pdf/index.pdf.
- Almerich, G., Orellana, N. Suárez, J.M., Aliaga, F. M. y Bo, R. M. (2010). Iniciación a la Investigación Educativa para el profesorado de secundaria. Valencia: Palmero Ediciones.
- Bisquerra, R. (2000). Métodos de Investigación Educativa. Guía práctica. Barcelona: Ceac.
- Bisquerra, R. (2004). (Coord.) Metodología de la Investigación Educativa. Madrid: La Muralla.
- Blanco, N. (2005). Innovar más allá de las reformas: reconocer el saber de la escuela. REICE: Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación, 3, 1, 372-381. Disponible en <http://redalyc.uaemex.mx/redalyc/src/inicio/ArtPdfRed.jsp?iCve=55130137>
- Camargo, M. y Dussán, M. (2002). Investigación Educativa e Innovación Pedagógica. Colombia Ciencia y Tecnología COLCIENCIA. Bogotá.
- Cañal de León, P. y otros (2002). La Innovación Educativa. Madrid: Akal.
- Carbonell, J. (2001). La aventura de innovar. Madrid: Morata.
- Carr, W. y Kemmis, S. (1988). Teoría crítica de la enseñanza. La investigación-acción en la formación del profesorado. Barcelona: Martínez Roca.
- Cohen, L. y Manion, L. (1990). Métodos de Investigación Educativa. (3 ed.). Madrid: La Muralla.
- Freire, P. (1994). Cartas a quien pretende enseñar. Madrid: Siglo XXI

- Fullan, M. (2002). Los nuevos significados del cambio en educación. Barcelona: Octaedro.
- Kemmis, S. Y McTaggart, R. (1988). Cómo planificar la investigación-acción. Barcelona: Laertes.
- Latorre, A., Del Rincón, D., y Arnal, J. (1996). Bases Metodológicas de la Investigación Educativa. Barcelona: Hurtado ediciones.
- Laval, C. (2004). La escuela no es una empresa. El ataque neoliberal a la enseñanza pública. Barcelona: Paidós.
- López, A. Y Zafra, M. (2003). La atención a la diversidad en la ESO. La experiencia del IES Fernando de los Ríos de Fuente Vaqueros. Barcelona: Octaedro.
- Martínez Bonafé, A. et al. (2002). Vivir la democracia en la escuela. Instrumentos para intervenir en el aula y en el centro. Sevilla: M.C.E.P.-Kikiriki.
- Martínez Rodríguez, J. (1999). Negociación del currículum. Madrid. La Muralla.
- McMillan, J. H. y Schumacher, S. (2005). Investigación Educativa. Madrid: Pearson Educación.
- Pérez Gómez, A. (Coord.) (2010). Aprender a enseñar en la práctica: procesos de innovación y práctica de formación en la educación secundaria. Barcelona: Graó.
- Rivas, M. (2000). La innovación educativa. Madrid: Edit. Síntesis.
- Rodríguez, G., Gil, J. y García, E. (1996). Metodología de la Investigación Cualitativa. Málaga: Aljibe.
- Sandín Esteban, M. P. (2003). Investigación Cualitativa en Educación. Fundamentos y tradiciones. Madrid: McGraw-Hill.
- Slee, R., Weiner, G. y Tomlinson, S. (Eds.) (2001) ¿Eficacia para quién? Crítica de los movimientos de las escuelas eficaces y de la mejora escolar. Madrid: Akal.
- Tójar Hurtado, J. C. (2006). Investigación Cualitativa. Comprender y actuar. Madrid: La Muralla.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1.- Continguts

Els continguts essencials es mantenen en qualsevol cas, ja que són els necessaris per a dominar les competències vinculades a aquesta assignatura, tot i que l'extensió i l'èmfasi poden adaptar-se a les circumstàncies de cada moment

2.- Volum de treball i planificació temporal de la docència

El volum de treball requerit per superar aquesta assignatura es manté inalterat, procurant adaptar els procediments i activitats amb aquesta finalitat

3.- Metodologia Docent

En aquesta assignatura la docència combina la presencialitat amb la no presencialitat, síncrona o asíncrona. El nivell de presencialitat s'adaptarà a les condicions sociosanitàries de cada moment i a les condicions específiques de l'assignatura. Serà un model híbrid, de manera que les classes teòriques s'impartiran majoritàriament de forma no presencial i en les classes pràctiques prevaldrà la màxima presencialitat que sigui possible. En qualsevol cas aquest model híbrid ha de ser necessàriament flexible per a poder adaptar-se a les circumstàncies.

En la docència no presencial es prioritzaran les modalitats síncrones, que afavoreixen la interacció directa amb els estudiants.

4.- Avaluació

Es potenciaran les activitats d'avaluació contínua, que d'altra banda poden combinar-se amb l'exigència de superar activitats concretes, incloent una avaluació final global. A la Guia d'Aula s'especificaran els detalls del procés, atenent les circumstàncies [Es recomana especificar ací una forquilla de percentatges]. En cas dels alumnes no puguin seguir l'avaluació contínua podran presentar-se a un examen final on hauran de demostrar les seves competències.